

**naša skupna
varnost
v prometu**

PROMETNO KVIZ TEKMOVANJE

Statistični podatki o prometnih žrtvah otrok in mladine opozarjajo, da življenje v prometu zahteva tudi od neboljanih, da se naučijo varovati sebe in druge. Potrebno jim je tedaj več vzgoje, več znanja, pridobiti si morajo zato čim hitreje in kar največ izkušenj. Pridobivali pa si jih bodo z nenehnimi vajami.

Pomembna sredstva, ki občutno prispevajo k uresničevanju prometno vzgojnih in izobraževalnih smotrov, so prometna tekmovanja. Razredna, medrazredna, šolska, občinska, medobčinska, republiška, zvezna in mednarodna tekmovanja.

S področja prometne vzgoje so se doslej pri nas že močno uveljavila, vendar samo v osnovnih šolah. Postala so tradicionalna in kar je še posebej pomembno, uvrstila so se med najbolj množične prireditve osnovnih šol. Ob koncu preteklega leta je komisija za vzgojo in preventivo v cestnem prometu pri ISSML razpisala I. prometno kviz tekmovanje za učence in učenke osnovnih šol ljubljanskega območja.

Organizacijo tekmovanja je pripravila komisija za vzgojo in preventivo v cestnem prometu in zveza prijateljev mladine mesta Ljubljane.

Prometno kviz tekmovanje zajema dve starostni skupini in se izvaja v dveh kolih. Tako so v prvi skupini učenci od 1. do 4. razreda in v drugi skupini učenci od 5. do 8. razreda. Vprašanja, ki so bila pripravljena za to tekmovanje, obsegajo gradivo iz priročnika za prometno vzgojo v osnovni šoli in je predmet obvezne prometne vzgoje po učnem načrtu.

V prvem kolu je potekalo I. občinsko prometno kviz tekmovanje, ki ga je izvedla komisija za vzgojo in preventivo v cestnem prometu pri občinskem izvršnem svetu ob sodelovanju občinske zveze prijateljev mladine. Tekmovanje je bilo v osnovni šoli Vič in so se ga udeležile ekipe vseh osnovnih šol v občini. Na tekmovanju je sodelovalo 76 tekmovalcev.

Najboljše tri ekipe iz prve skupine so bile: OŠ Velike Lašče, OŠ Vič in OŠ Vrhovci.

Najbolje uvrščeni ekipe iz druge skupine sta se uvrstili na medobčinsko tekmovanje.

Ekipe in posamezni tekmovalci so prejeli praktična darila in knjižne nagrade.

Izvedba I. medobčinskega prometnega kviz tekmovanja pa je bila zaupana komisiji za vzgojo in preventivo v cestnem prometu občine Ljubljana Vič-Rudnik. Medobčinsko tekmovanje je bilo na osnovni šoli Dobrova pri Ljubljani, ki je odlično pripravila dvorano za tekmovanje.

Tega tekmovanja so se udeležile po dve ekipe iz občin: Center, Bežigrad, Moste-Polje, Šiška in Vič-Rudnik.

Najboljše tri ekipe iz prve skupine so bile: 1. Bežigrad, 2. Šiška in 3. Vič-Rudnik.

Najboljše tri ekipe v drugi skupini pa: 1. Bežigrad, 2. Vič-Rudnik in 3. Moste-Polje.

Vse ekipe so bile za tekmovanje zelo dobro pripravljene in je med njimi potekal zagrizen boj, kar dokazuje tudi to, da je več ekip imelo enako število točk in so bila potrebna dodatna vprašanja, ki so odločila končno uvrstitev.

In še nagrade!

Najboljše uvrščeni ekipe vsake skupine sta prejeli magnetno tablo, ploščo kot učilo za svojo šolo.

Najboljše uvrščeni ekipe vsake skupine sta prejeli stoječi šolski avtomatični semafor kot učilo za svojo šolo.

Najboljše uvrščeni ekipe vsake skupine sta prejeli fotoprojektor s folijami kot učilo za svojo šolo.

Vsi tekmovalci pa so prejeli še knjižne nagrade. Vsa darila oziroma nagrade je prispevala komisija za vzgojo in preventivo v cestnem prometu mesta Ljubljana.

Tekmovanju so prisostvovali tudi predstavniki Zavoda za šolstvo, Zveze združenj šoferjev in avtomobilistov, predstavniki družbenopolitičnih organizacij, društev in drugi. Poleg tega pa je tekmovanje spremljalo 300 učencev osnovne šole Dobrova.

Na koncu pa se moramo zahvaliti ravnatelju in celotnemu kolektivu osnovne šole Dobrova za zelo uspešen kulturni program in odlično organizacijo ter uspešen potek tekmovanja. Prav tako se moramo zahvaliti kolektivu osnovne šole Vič za organizacijo in izvedbo občinskega tekmovanja in vsem tistim, ki so kakorkoli pomagali pri uspešni izvedbi obeh tekmovanj.

ANTON SOVDAT

AKCIJA ZA PACUG — RAČUN ZA IZGRADNJO PACUGA — 501 01-678-51542

IZDELANA IDEJNA SKICA

Kot ste lahko v prejšnji številki našega glasila prebrali, spoštovani bralci, vas bomo v tej rubriki stalno in tekoče obveščali o vsem, kako poteka akcija o gradnji novega letovišča v Pacugu, ki bo namenjen našim najmlajšim. Torej, kaj je novega?

Izdelana je že idejna skica ali zasnova tega letovišča (izdelali so jo v Emona projektu) in na izredno posrečen in funkcionalni način nakazuje gradnjo petih, med seboj povezanih objektov v zaključeno celoto, obdano s prepotrebni rekreacijskimi spremljajočimi objekti in igrišči. Skica bo predstavljena občanom v posebni publikaciji, s katero bo koordinacijski odbor za izgradnjo tega letovišča na celovit način skušal informirati vse delovne ljudi in občane naše družbenopolitične skupnosti. Prav v tej publikaciji pa bodo vsebovani tudi možnosti in načini prostovoljnega prispevanja občanov samih kot tudi delovnih organizacij in samoupravnih interesnih skupnosti.

S pripravi in potekom akcije pa so se seznanjene krajevne skupnosti (predsedniki skupščin in KK SZDL) ter direktorji vseh delovnih organizacij na področju občine.

V času, ko bo glasilo že pred nami, pa se bo zopet sestel koordinacijski odbor, na katerem bodo imenovane tri delovne komisije (za informiranje, komunalno-operativna in finančna komisija) ter bodo o celotnem projektu in njegovih zmogljivostih in finančni konstrukciji, spregovorili tehtno njegovi člani. O tem, pa več v naslednji številki.

IN KOLIKO SE JE SREDSTEV ŽE ZBRALO NA RAČUNU ZA PACUG?

Občan Franc Sever s Krakovskega nasipa 10 je namenil 1000 din, kolektiv osnovne šole Bičevje pa 2000 dinarjev.

CENTER ZA SOCIALNO DELO ODSLEJ NA TRŽAŠKI!

Ob sodelovanju predsedstva občinske skupščine, občinskih družbenopolitičnih organizacij, samoupravne stanovanjske skupnosti ter Tobačne tovarne, ki je odstopila stavbo, se je Center za socialno delo preselil iz pretesnih prostorov Zdravstvenega doma Rudnik v nove, sodobnejše in funkcionalnejše prostore na Tržaški cesti. Stavbo, v kateri ima Center svoje prostore, so domiselno in funkcionalno projektirali in preuredili delavci Staninvesta. Adaptacija je veljala tri milijone dinarjev.

Vselitev v sodobnejše prostore je bila več kot nujna, kajti v prejšnjih prostorih strokovni so-

delavci Centra niso mogli povsem uspešno delovati zavoljo prostorske stiske, več sodelavcev je namreč delalo v isti sobi. Dejavnost Centra je pomagati ljudem v najrazličnejših osebnih stiskah. Pomoč je lahko uspešna le, če se sodelavcu stranka povsem zaupa, takšen način dela pa je bil nemogoč v prejšnjih razmerah, ko so razgovoru prisostvovali druge osebe. Poleg devetnajstih pisarn, sanitarij in kurilnice za centralno kurjavo, imajo v kletnih prostorih tudi dve dvorani, kjer bo lahko zasedala skupščina skupnosti socialnega skrbstva in njeni organi.

FRANCE PREŠEREN

TOMŠIČEVA BRIGADA IN NAŠA OBČINA

Objavljamo odlomek iz besedila Francija Strle za zgodovino Tomšičeve brigade 1942-1943, ki zadeva sedanjo občino Ljubljana Vič-Rudnik. Ker je avtor razpolagal s pomanjkljivimi viri, prosi za pripombe in dopolnitve. Zlasti ga zanimajo manjkajoči udeleženci oktobrske revolucije, predvojni komunisti, tajne javke in komunistične

celice ter delo Svobod za Trnovo-Krakov, Vič-Glince in Brezovico. Pripombe, dopolnitve in druge podatke, podpisane in s polnim naslovom, pošljite na naslov: Franci Strle, novinar, Sattnerjeva 15-E, 61000 Ljubljana!

POGLED V PRETEKLE DNI

Ljubljanska okolica je že od davnine znana po kmečkem uporništvu. Ob velikem slovenskem kmečkem uporu sta tu nastali dve uporiški žarišči. Prvo je bilo v Polhovem Gradcu, kjer so se nemiri začeli že leta 1514 in še isto leto prešli v odkrit upor. Podložniki so grad zavzeli, ga oplenili in zažgali. Drugo žarišče je bilo na Barju med Ljubljano in Vrhniko zaradi novega mlina in jezua na Ljubljani, ki je povzročal velike poplave. Povodenj leta 1514 je opustošila 700 kmetij, zato se je pri deželnem upravitelju in vicedomu pritožilo 300 kmetov. Ker pritožbe niso zalegle, so uporniki leta 1515 ob napadu na Ljubljano požgali tudi novi mlin; napad na ljubljanski grad pa ni uspel in je baje padlo precej upornikov. Ljubljana s svojimi mitničami je ovirala kmečko trgovino in tovarništvo, pa je bila tudi pozneje vir nezadovoljstva med kmeti. Ni čuda, če so imeli uporniki za časa hrvaško-slovenskega kmečkega upora 1573 nameniti do Ljubljane in morske obale in jo spraviti podse.

Tudi v uporniškem letu 1935 se je na zahodnem Barju razplamtelo močno gibanje upornih kmetov. Med leti 1684 in 1688 so na okoliške kmete silno pritiskale vozne tlake na trg v Ljubljano; tem in drugim prekomernim tlakom so se upirali zlasti sledniški podložniki. Tlaka, kršenje posestnih pravic in razne davjate so bile vzrok za uporiško gibanje tudi sto let pozneje, ko zgodovinski viri leta 1760 spet omenjajo gospostvo Polhov Gradec.

Iz novejšega časa je posebno znan protestni nastop ljubljanske primestne revščine po padcu Metternichovega režima. V noči na 17. marec 1848 so ljubljanski proletarci in okoliški kmetje razdejali mestne mitnice. Še odločnejši so bili podložniki izanske graščine iz Tomšičja, Iške vasi, Iške Loke, Iga, Kota, Staj, Matene, Bresta, Vrbljenja in Strahomera, ki so 21. marca naskočili grad Sonnegg, ga oplenili ter požgali gruntne knjige, urbarje in hišno opremo.

Uporniki so oplenili tudi lovski gradič Namršel pri Želimljah, izansko župnišče pa so zadnji hip zavarovali vojaki, ki so morali priti na pomoč tudi graščini v Polhovem Gradcu. Pozneje so se kmetje upirali tako, da niso hoteli oddajati dolžnih davjatev in hoditi na tlako, na svojo roko pa so tudi sekali les v graščinskih gozdovih in podobno.

Po zaslugi duhovščine, ki se je najbolj trdovratno upirala zemljiški odvezi, je bil slovenski kmet zelo pozno prost tlačanskih bremen. Zamenjale so jih visoka odkupnina, nove krivice in nove oblike izkoriščanja. Boleč spomin na fevdalni čas pa je ostal živ kakor odprta rana po barjanskim, mokrškim in dolomitskim vseh še tudi v našem stoletju. Barjanski kmetje so svojo nejevoljo proti duhovščini uresničili naposled leta 1918, ko so napadli župnišče na Igu. Tako so ideje oktobrske revolucije, vsebovane v Leninovem odloku o zemlji, tudi v ljubljanski okolici padle na plodna tla. Posebno hrupno je bilo na Brezovici, kjer so ljudje zahtevali republiko po zgledu sovjetov. Najbolj vneti zagovorniki teh idej so bili neposredni udeleženci dogodkov v Rusiji kakor Anton Jarc iz Črne vasi, Ciril Trost iz Iga, Jernej Kikelj z Zapotoka, Anton Levstik in Edward Gale s Turjaka, Alojz Močilar iz Šentjurja pri Grosupljem (živel in deloval na Barju), Ivan Novak s Škofljice in Vinko Pucihar iz Gajnič, da ne naštevamo vseh tistih, ki so živeli in delovali v samem mestu Ljubljani.

Kazalec pooktobrskega razpoloženja v ljubljanskih predmestjih so bili zlasti uspehi na občinskih volitvah 26. aprila in 3. maja 1921, ki pa so se jih morali komunisti zaradi »obznanje« udeležiti, dejansko iz ilegale. V predmestju Moste so komunisti dobili relativno večino 273 glasov, 10 odbornikov in župana železničarja Rudolfa Galetta, na Ježici le dva glasova manj (122) kakor klerikalci (144) in enako število odbornikov (šest), v Zgornji Šiški skupaj s socialisti 116 glasov, v Logu pri Ljubljani enako število (39) glasov in odbornikov (šest)

KDO JE BIL DIT?

Okoli 20. maja 1943 je na Cirknici pri Trebnjem tragično padel partizan Dit (partizansko ime). Baje mu je bilo ime Janko, imel je samo mater in bil doma iz Trnovega v Ljubljani. Gimnazije ni dokončal, ker je bil preganjan zaradi komunističnega delovanja. Bil je dokaj visok in svetlo kostanjevih las. Najprej je bil borec II. grupe odredov, nato pa 1. čete 3. bataljona Tomšičeve brigade. Želimo izvedeti pravo ime in priimek ter naslov najbližjega sorodnika. Vse podatke, ki bi lahko k temu kaj pripomogli, pošljite na naslov: Franci Strle, novinar, Sattnerjeva 15-E, 61000 Ljubljana, ali pa jih javite telefonično na štev. 266-682!

kakor klerikalci, na Brezovici skupaj z drugimi nasprotniki klerikalcev 9 odbornikov) za število glasov ne vemo, vemo pa, da je na skupščinskih volitvah tam za komuniste glasovalo 121 volilcev, za socialiste pa samo 17, v Polju 158 glasov in šest odbornikov, v Dobrunjah so komunisti dobili veliko večino — kar 1051 glasov in 6 odbornikov pa so bili po številu glasov in odbornikov tretja najmočnejša stranka. Te volitve so pokazale, kaj pomeni ljubljansko delavstvo, kakšna je njegova zavest in kolikšna je njegova politična moč. Toda meščanski režim za komuniste ni poznal demokracije; izvoljenim odbornikom in županom je odvzel zakonito pridobljene mandate.

Delavsko gibanje na viškem koncu Ljubljane je bilo dobro razvito še pred prvo svetovno vojno. O tem pričajo tradicionalna prvomajska praznovanja na Rožniku in delavska društva. Med prvimi je bilo leta 1911 ustanovljeno Delavsko kulturno društvo Vzajemnost Vič-Glince, po prepovedi Vzajemnosti leta 1913 pa Svoboda Vič-Glince, ki se ji je še isto leto pridružila Svoboda Krakovo-Trnovo. O delovanju teh društev za časa bivše Jugoslavije ni veliko znanega, vemo pa, da je leta 1923 nastalo društvo Svoboda tudi na Brezovici pri Ljubljani.

Prav tako vemo, da je bilo politično življenje med delavstvom na Viču zelo razgibano in da so bili komunisti močno zasidrani med ljudstvom še pred letom 1930. O tem pričajo pogosti spopadi z ORJUNO.

Prav tak spopad je bil pod Rožnikom popoldne 1. maja 1923. Demonstracije delavcev proti ORJUNI so bile še 8. marca 1924, 3. junija istega leta pa so orjunaši ubili enega delavca, napadli in pretepli uglednega komunisto dr. Milana Lemeža, na Glincah pa napadli komunisto Rudolfa Juvana, železničarja z Ježice, ga ujeli in mu s kovaškim primežem zmečkali prste. Delavci so se ostro spopadli z orjunaši na Viču, v Šiški in v Mostah še 4. julija 1924. Poleg tega vemo, da je na Viču deloval Ljudski oder, od leta 1939 pa tudi Delavski mladinski športni klub Vič. Po prepovedi Svobod je bilo leto 1940 obnovljeno Delavsko kulturno društvo Vzajemnost Ljubljana-Barje, o katerem je malo več znanega. Več znanega je tudi o društvi kmetijskih fantov in deklet, ki so bila manj preganjena.

(Se nadaljuje)

FRANCI STRLE